
ÅRSPLAN

Askeladden
Steinerbarnehage

2018-2019

INNHALDSFORTEGNELSE

1. PRAKTISKE OPPLYSNINGER.....4

Kontakt oss.....	4
Åpningstider.....	4
Opptak av barn.....	4
Barnas klær og utstyr.....	5
Fremmøte, fravær og sykdom.....	5
Barnehagens samarbeidsutvalg (SU).....	5
Foreldremøter, foreldreråd, og foreldresamtaler.....	6
Dugnad og vask av barnehagens lokaler.....	6
Fødselsdagsfeiring.....	6

2. ARBEIDSMETODER.....7

Hvordan det pedagogiske arbeidet planlegges og dokumenteres.....	8
Hvordan det enkelte barn følges opp.....	8
Hvordan foreldrene får informasjon.....	8
Overgang fra barnehage til skole.....	9

3. KOMPETANSEOMRÅDER OG FAGOMRÅDER9

Basiskompetanse.....	10
Fagområdene i Rammeplanen.....	10
Kommunikasjon, språk og tekst.....	11
Språkkompetanse.....	11
Kropp, bevegelse, mat og helse.....	12
Kropps- og bevegelseskompetanse.....	12
Kunst, kultur og kreativitet.....	14
Fantasi og kreativitetskompetanse - Motivasjon og konsentrasjonskompetanse.....	14

Natur, miljø og teknologi.....	16
Sanse- og iakttakelseskompetanse - Etisk og moralsk kompetanse - Sosial kompetanse.....	16
Antall, rom og form.....	17
Språkkompetanse - Sanse- og iakttakelseskompetanse.....	17
Etikk, religion og filosofi.....	18
Etisk og moralsk kompetanse.....	18
Nærmiljø og samfunn.....	20
Sosial kompetanse.....	20

4.ÅRSTIDSFESTER.....21

Høstfest.....	21
Mikaeli.....	22
Lanternefest.....	22
Advent.....	22
Hellige tre konger.....	23
Fastelavn og karneval.....	23
Påske.....	24
Maifest.....	24
Sommerfest.....	24

5.1.KLASSE I ASKELADDEN STEINERBARNEHAGE..25

6.FORSKRIFTER, EIERSKAP OG HISTORIKK.....27

Forskrifter.....	27
Eier av barnehagen.....	27
Historikk.....	27

1. PRAKTISKE OPPLYSNINGER

KONTAKT OSS

Askeladden Steinerbarnehage, tlf.: 32 79 21 91.

Holtebrekk Familiebarnehage, tlf.: 47 51 79 31

Adresse: Åsheimveien 12B, 3490 Klokkearstua

E-post: askeladden@steinerbarnehage.no

Hjemmeside: www.askeladdensteinerbarnehage.no

Før 1. klasse:

Steinerskolen i Hurum, tlf.: 32 79 21 90

Adresse: Åsheimveien 10, 3490 Klokkearstua

Epost: post.hurum@steinerskolen.no

Hjemmeside: www.hurum.steinerskolen.no

ÅPNINGSTIDER

Barnehagen har åpent mandag til fredag fra kl. 7.30 til 16.30.

Hel plass følger barnehagens åpningstid fra 07.30 til 16.30. Fri i romjulen, skolens påskeferie og 4 uker sommerferie i juli.

Prosentplassene på Bjørnebær og i familiebarnehagen følger samme åpningstider som hel plass.

¾-plass på avdelingene for barn fra 3-7 år har daglig barnehagetid fra 08.00 til 14.45. Følger Steinerskolens ferie- og fridager.

1.klasse har skoletid fra kl. 08.40 til 13.45 hver dag, og fri i skolens ferier. Mulighet for SFO (Skolefritidsordning) i barnehagen fra kl. 07.30-08.40 og fra kl. 13.45-16.30, og i skolens høstferie og vinterferie. Det tilbys hel og halv SFO.

OPPTAK AV BARN

Askeladden Steinerbarnehage har opptak av barn gjennom Hurum Kommune, og søknadsfrist er 1. mars, for oppstart på høsten det samme året. Se: <http://www.hurum.kommune.no/innholdssider/oppvekst-og-utdanning/sok-barnehageplass/> for mer informasjon. Opptak av enkeltbarn er mulig i løpet av året om det finnes ledige plasser.

BARNAS KLÆR OG UTSTYR

Vi er ute i all slags vær. Alle barn må kunne delta i lek ute, året rundt. Høst, vinter og vår anbefaler vi ulltøy inn mot kroppen. Dette lar kroppen puste og varmereguleringen blir god, barna blir ikke nedkjølt selv om de blir våte. Uteklærne må være tilpasset vær og temperatur. Plaggene mellom disse varieres etter behov.

Alt tøy må merkes med navn! Husk også å merke sko og støvler. Komplette ekstra skift må til enhver tid ligge i skiftekurven på garderobeplassen.

Som inne-fottøy anbefaler vi sandaler, som sitter godt fast på foten og holder den luftig.

Fra august 2018 har alle barna fått en tøypose med barnehagens logo på plassen sin til skifte tøy. Dette er en del av vårt felles arbeide med å redusere plast bruken i barnehage. Posene er laget av brukte gardiner eller andre stoffrester. De laget her i barnehagen av medarbeider. Neste år poser til nye barn, skal barna på skolen sy for oss i hånd arbeids timene.

Barna skal ikke ta med egne leker i barnehagen.

FREMMØTE, FRAVÆR OG SYKDOM

Fremmøte i barnehagen skal skje regelmessig. Vi ber foreldrene respektere barnehagens tider. Ikke kom senere enn kl. 09.00 om morgenen, og hent barna til avtalt tid. Barn som kommer sent på formiddagen kan ha vanskeligheter med å komme inn i barnegruppen og leken. Fravær skal meldes til barnehagen. Gi beskjed til barnehagen første dag barnet er fraværende pga. sykdom. Ved andre årsaker bør beskjed gis på forhånd, i den grad det er mulig.

Gi barnehagen beskjed om smittsomme sykdommer, slik at vi kan varsle foreldre med barn som kan behøve ekstra beskyttelse mot smitte. Vi ber alle foreldre vise hensyn til eget og andres barn ved infeksjons- og febersykdommer. Send ikke barnet i barnehagen med infeksjon i mage/tarmkanalen, hissig øyekatarr eller feber. Se ellers folkehelseinstituttets anbefalinger for når barnet bør holdes hjemme fra barnehagen: <https://www.fhi.no/sv/barnehage/nar-ma-barnet-vare-hjemme-fra-barne/>

Alle barn skal bringes/hentes av en voksen (eller et eldre barn etter avtale).

1.klasse har skoledag fra 8.40-13.45. Elevene har skoleplikt og oppmøte noteres hver dag. Fravær skal meldes til klasselæreren. Hvis barnet har planlagt fravær mer enn 3 dager og opp mot 2 uker, må det sendes skriftlig søknad til skolen ved daglig leder.

BARNEHAGENS SAMARBEIDSUTVALG (SU)

Samarbeidsutvalget består av foreldre/foresatte, styrer i barnehagen og 1 representant for eier. SU- representant blir invitert til ett stiftelsesmøte i året.

SU har egne møter i tillegg til at de deltar på 3 av steinerskolens FAU-møter. FAU (Foreldrenes Arbeidsvalg) består av en foreldrerepresentant og en vara fra 1. klasse t.o.m. 10. klasse.

Barnehagens foreldre og skolens foreldre samarbeider om å arrangere julemarked. Pengene som kommer inn har foreldre/elever/ansatte mulighet til å søke om til å bruke på ting/aktiviteter som gagnar barna på skolen og i barnehagen.

FORELDREMØTER, FORELDRERÅD, OG FORELDRESAMTALER

Det er 2 foreldremøter i året. Her prøver vi å formidle noe av bakgrunnen for den pedagogikk vi driver i barnehagen og informerer om aktuelle ting. SU-representantene er medansvarlige for å holde foreldremøtene.

Møtene deles opp slik at vi har én del felles med alle avdelingene. Her holdes det et innlegg (enten av en her i barnehagen eller en utenfra) om et aktuelt tema i pedagogikken vår, gis informasjon og snakkes om ting som gjelder alle. Den andre delen av møtet tar vi avdelingsvis. Her kan vi snakke og fortelle om barnegruppen. Foreldrene kan gjerne komme med forslag til emner de ønsker å få tatt opp eller spontant legge frem tanker, spørsmål og funderinger. Det er veldig viktig for barnehagen at alle foreldre møter på foreldremøtene.

Tema for høstens møte har vært plastreduksjon. Barna har nå egne tøyposer til skifte tøyet og vi servere havregrøt til frokosten i barnehage. Da sparer vi mye plast fra «god morgen yoghurt» begrene.

På møtet viste vi også en kortfilm om barnehage som ble laget her i barnehagen på våren 2018.

På vårt annet foreldremøte på våren 2019, får vi besøk av Anne Nielsen som vil snakke om «hverdags lykke» og ikke minst lekens betydning begrunnet i hjerneforskningen.

Barnehagens foreldreråd består av samtlige foreldre og foresatte i barnehagen. Dets oppgave er å fremme fellesinteressene til foreldrene og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldremøtene fungerer som foreldreråd.

1. Klasse har 2 egne foreldremøter.

Det blir tilbudt 1-2 foreldresamtaler i året. Ønsker man å ta opp ting om eget barn eller ting som har hendt i barnehagen, er det mulighet for å avtale et møte med pedagogen også utenom oppsatte tider.

DUGNAD OG VASK AV BARNEHAGENS LOKALER

Én dag på forsommeren er det dugnad i barnehagen. Her møtes alle foreldre, barn og medarbeidere til nyttig og hyggelig arbeid. Ved å gjøre et tak sammen, styrkes fellesskapet. Det er også en fin opplevelse for barna at foreldrene gjør noe for barnehagen. Dugnaden avsluttes med et måltid og fest rundt maistangen.

Julemarkedet er også dugnad. Der forventes av hver familie at de bidrar med noen timers arbeidsinnsats og i tillegg leverer noe egenprodusert for salg i foreldreboden.

Foreldrene vasker på skift barnehagen i helgene. Det er 3-4 vask i året per familie. Dette er en god måte å vise barna at dere foreldre også er delaktige i barnas barnehageomgivelser og er med og tar vare på dem. Samtidig kan dere i ro og fred få kikke litt innenfor og fornemme hva barna holder på med.

Annen nødvendig vask av toaletter og gulv i ukedagene gjøres av personalet i barnehagetiden.

Hovedrengjøring skjer to ganger i året, før jul og før sommerferien, enten av personalet eller av innleid rengjøringholder.

FØDSELSDAGSFEIRING

Alle barna feires i barnehagen når de har fødselsdag. Vi lager fødselsdagskrone og barna lager tegninger som vi binder inn i en bok og lar fødselsdagsbarnet få med hjem. Bursdagsbarnet tar med kake, frukt eller is som vi spiser til dessert etter måltidet. Fra 3 år og oppover forteller vi et fødselsdagseventyr der dagens bursdagsbarn har hovedrollen. Barnet får på en fødselsdagskappe og kronen sin. Vi tenner like mange lys som barnet fyller år. Så ser vi om bursdagslyset er et ekte trylleyls! Under så mange silketørklær som barnet fyller år, ligger en gave fra barnehagen, enten noe de voksne har laget (1 - 4 år), et tredyr (5 – 6 år) eller en fin stein (6 -7 år - den siste bursdagen som feires i barnehagen).

For de yngste barna foregår dette under måltidet, for de eldste samles vi i det som er ringlektiden, før måltidet. Vi avslutter feiringen med å synge «Hurra for deg!»

2. ARBEIDSMETODER

HVORDAN DET PEDAGOGISKE ARBEIDET PLANLEGGES OG DOKUMENTERES

- Avdelingsmøter hver uke. Planlegging og vurdering av det pedagogiske og praktiske arbeidet. Barn i gruppen tas opp til samtale av de voksne på den enkelte avdeling. Alt dokumenteres i egen perm.
- Kollegiemøte hver 3. uke. Her går gruppene mer generelt igjennom og snakkes om. Vi hjelper hverandre med å finne løsninger på utfordringer i gruppene. Pedagogiske utfordringer tas opp, og de ansatte fordyper seg i relevante temaer. De ansatte forbereder pedagogiske opplegg, og evaluerer arbeidet etterpå. Alt dokumenteres.
- Ukentlige pedagogmøter, der kvaliteten på det pedagogiske arbeidet sikres. Pedagoger/ avdelingsledere har møte sammen med styrer, og det pedagogiske arbeidet samkjøres.
- Planleggingsdagene brukes til planlegging av det pedagogiske og praktiske arbeidet. Dokumenteres i egen referat-bok.

HVORDAN DET ENKELTE BARN FØLGES OPP

- Egne observasjoner av barna tas ved særlig behov.
 - Askeladden Steinerbarnehage forholder seg til Rammeplan for barnehagen av 01.08.17 som pålegger at barnehagen tilpasser det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger. Hvis barnehagen ser at et barn har behov eller utfordringer som går utover det man klarer å legge til rette for, kontaktes de nødvendige instanser som barnevern, pedagogisk- psykologisk tjeneste, logoped og andre. Dette gjøres i samarbeid med barnets foreldre.
 - Steinerbarnehagene i Norge har egen lokal rammeplan utgitt mai 2018. Målet er å beskrive steinerbarnehagenes pedagogiske grunnsyn og arbeidsmåter.
-

HVORDAN FORELDRENE FÅR INFORMASJON

- Barnehagerute, dags- og ukeplan utleveres ved oppstart. 1. Klassinger får utdelt egne skoleruter, fag- og timeplaner.
- Daglige små samtaler med foreldrene om barnets humør/ tilfredshet og spesielle hendelser.
- Foreldresamtaler 1-2 ganger i året eller ved behov. Egne foreldresamtalskjemaer benyttes, disse omhandler barnets generelle utvikling. Dokumenteres i egen perm.
- Årsplanen.
- Egne ukebrev/ plakater til foreldrene med ukens/ månedens aktiviteter.
- Hjemmesiden der foreldrene kan logge inn og få innblikk i hverdagen vår via bilder og annet. Bilder av barna legges kun ut etter godkjennelse av foreldre/ foresatte.
- «Fredagsposten», et skriv som sendes på e-post til alle foreldre ved Steinerskolen i Hurum og Askeladden Steinerbarnehage. Der står det alt fra datoer for møter til hva vi holder på med denne tiden.
- Sosiale medier: Askeladden Steinerbarnehage har egen facebook-side der man har mulighet til å følge med på hva som foregår i barnehagen.

OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

Askeladden Steinerbarnehage ligger slik til at den har barn som skal begynne på skole ulike steder. Noen skal gå videre på Steinerskolen i Hurum og fortsetter da som 1. klassinger i aldersblandede grupper i barnehagen. Noen barn skal begynne på andre skoler i Hurum og Røyken. Barnehagen ønsker tett kontakt med skolen barnet skal gå videre på, og ser helst at skolen tar kontakt for evt. besøk i barnehagen før skolestart og samtale med pedagogen på barnets avdeling, med foreldrenes samtykke.

I samarbeidet med Steinerskolen i Hurum er det utarbeidet egne planer for overgangen fra barnehage til skole. Ved overgang til andre skoler benyttes skjemaer og rutiner utarbeidet av kommunen.

3. KOMPETANSEOMRÅDER OG FAGOMRÅDER

BASISKOMPETANSE

Målet for steinerpedagogikken er å legge et godt grunnlag for at barna skal kunne utvikle seg til å bli hele, frie mennesker. Viktige elementer i steinerbarnehagepedagogikk er:

- Å styrke barnets vilje
- Å la barnet få etterligne
- Å ha voksne som er gode og meningsfulle forbilder
- Å la barnet ha god tid til fri lek
- Å la barnet oppleve en god rytme i hverdag, uke, og år
- Å gi barnet rike og varierte sanseopplevelser

Steinerbarnehagens Pedagogiske Plan viser hvordan pedagogikken vektlegger å utvikle en basiskompetanse i førskolealderen, som fundament for at barnet skal bli i stand til å motta intellektuell læring senere. Man kan dele barnets læring i førskolealder inn i syv kompetanseområder, som sammen utgjør det vi betegner som basiskompetanse.

- Språkkompetanse
- Kropps- og bevegelseskompetanse
- Fantasi og kreativitetskompetanse
- Etisk og moralsk kompetanse
- Sosial kompetanse
- Sanse- og iakttakelseskompetanse
- Motivasjon og konsentrasjonskompetanse

FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN

Barnets første syv år er fylt med læring. Mennesket lærer aldri mer enn i denne første livsfasen, og alt barnet lærer er med på å forme det som menneske i voksen alder. Men alt barn tilegner seg av erfaring og læring i denne perioden, skjer på en ubevisst måte. Og alt i barnets verden inngår i en helhet som vi ikke deler inn i fag. Likevel forholder vi oss til ”Rammeplan for barnehagen – innhold og oppgaver” med syv

fagområder, og vi ser at noen av disse er sammenfallende med de syv kompetanseområdene i Steinerbarnehagenes nye lokale rammeplan. En gjennomgående holdning hos oss er at barn lærer best i de situasjonene som oppstår naturlig i hverdagen. De forholder seg til de menneskene som til enhver tid er rundt dem, og suger lærdom ut av enhver situasjon. Derfor vil noen av de tingene vi legger vekt på, dukke opp i flere av de ulike fagområdene.

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

SPRÅKKOMPETANSE

For å lære seg et godt språk og senere et godt skriftspråk er det nødvendig for barn å oppholde seg i et miljø som stimulerer til det. Vi stimulerer barnas språkutvikling på mange forskjellige måter i barnehagen.

Tilstedeværende voksne: Ved å være tilstede med barna, gi dem omsorg, lytte, bekrefte og respondere på henvendelser fra barna får de tillit og blir trygge. Da kan de henge seg og utvikle talen fritt. De får rom til å sette ord på egne opplevelser og følelser. Når barn får bekreftelse på talen får de en forståelse for betydningen av ord og begreper. Med tilstedeværende voksne fanges også barnas kroppsspråk opp. Da kan de voksne hjelpe barna å sette ord på det de forsøker å si med kroppsspråket.

Tekstspråket omgir barna i det daglige. De ser sitt eget og andre barns navn flere steder, på diverse oversikts lister, i garderoben, på badet ... Vi skriver handlelister, og skriver plakater med info til foreldre. Barna er nysgjerrige og spør. Det hender at barna ønsker å skrive f.eks. prislapper til butikkleken sin, lage billetter til teateret de skal vise frem, og da hjelper de voksne dem. Barns interesse for skriftspråket er forskjellig, vi voksne svarer barna på de spørsmål som opptar hvert enkelt barn om dette. Vi har ikke bevisst skrive- og leseopplæring i barnehagen.

Fri lek: I vår barnehage legger vi stor vekt på at barna skal ha god tid til frilek. Barnehagen gir barnet mulighet til å oppleve sosialt fellesskap med andre barn – mulighet til lek i større fellesskap. Her er ikke ”skapte” ting for å beskjeftige barnet. Frileken er en viktig del av dagen. Da kan barna fritt leke ut fra sin fantasi og etterligningsevne. Oftest leker de ting de har opplevd hjemme eller i barnehagen. I lek med andre barn kommuniserer barna hele tiden. De samarbeider, diskuterer, er uenige

for så å bli enig. Språket utvikles i leken, lek forutsetter kommunikasjon og barna lærer av hverandre. De voksne følger med på hvordan barna bruker språket i leken, og om de etterhvert mestrer lekespråket ("og så kom du, og da sa du at ..."), som er et tegn på gryende språklig bevissthet hos barna. Eller om det kun er dyrelyder, eller enstavelsesord.

Ringlek: Hver dag har vi samlingsstund, med samtale og ringlek. Rim og regler som har rytmiske element hjelper innlæringen av språket. Innholdet i disse følger stort sett årstidene. Vi ønsker at barna skal oppleve helhet, så når det er kaldt og snø ute synger vi om snømenn, ved regn om ruskevær. I sommerson synger vi om fugler og blomster. Barn er sterkt forbundet med naturen og vi ønsker å bruke dette i ringen. Vi har samme ringlek i 1-3 uker, noen sanger og vers bruker vi hele året. Gjentakelse av de samme sangene, rimene og reglene over en lengre periode er gunstig for å få en forståelse av innhold. Barna lærer seg nye ord og leker med språket. Bevegelsene som gjøres er med på å tydeliggjøre ordene. Språket øves og nye begreper læres. I samlingsstunden øves også det å lytte til hverandre, og snakke én og én. De voksne skal kunne det de formidler godt. Slik er de tydelige forbilder og vi ønsker at barna skal lære ved å etterligne de voksne.

Eventyr: Eventyr er gunstig for språkutviklingen. Her finnes det karakteristiske eventyrsspråket med nye og spennende ord og vendinger. Læreutbyttet styrkes ved at de fortelles hver dag over en lengre periode, fra 1 -3 uker. I eventyrstunden forteller vi folkeeventyr, remseeventyr og diverse andre eventyr og fortellinger. Vi bruker den muntlige fortellertradisjonen, eventyrene blir mer levende når de fortelles enn leses, og fortelleren har en tettere kontakt med sine tilhørere. Barn som hører eventyr øver opp evnen til å danne indre bilder. Barna får høre nye ord, og lærer seg setninger de tar med seg inn i leken. "Det var en gang ..." Folkeeventyr er fylt med et frodig språk som gjør at barna danner sine egne bilder. Vi ønsker å skape en god stemning rundt eventyret. Det skal være lystbetont og høre eventyr.

Bordspill brukes også. Det er en type enkelt dukketeater, som er særlig viktig for de små barna, for den indre billeddannelsen er enda ikke helt på plass. De gir også inspirasjon til leken. Ofte setter barna opp egne forestillinger i frileken, inspirert av eventyret eller bordspillet de har sett de voksne fremføre.

Barna har tilgang til bøker på alle avdelinger. Bøkene er et godt redskap for å lære nye ord og begreper. Vi leser sammen med barna, og snakker om det vi ser på bildene.

Etterligning: Barn hermer – de gjør som de voksne gjør og sier. Dette gjelder særlig i førskolealderen. Det er viktig at de voksne som arbeider med barn vet om denne store trangten til å etterligne som lever i barnet. Talen lærer barnet også gjennom etterligning. Det kan lære et hvilket som helst språk som blir snakket i dets nærhet. Barnet strever for å tale vårt språk og tilegner seg det langsomt – ved å etterligne. Vi må da bruke et riktig språk – ikke "babyspråk" med barnet. Stemmeføring og tonefall vil også gå over i barnet.

Vi voksne er bevisst på, og arbeider hver dag aktivt med å være gode forbilder for barna. Å lære via etterligning er næring for barn i førskolealderen.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

KROPPS- OG BEVEGELSESKOMPETANSE

Frihet til egenbevegelse: Vi legger stor vekt på at barna får være i bevegelse. Utvikling av motorikken er noe av det mest grunnleggende i første 7-års periode. Barnehagen legger omgivelsene til rette slik at barnet kan bevege seg fritt ute og inne, uten voksehjelp (krabbe, gå, klatre, hoppe, løpe). De minste barna kan ha nok med å øve på å klatre opp i stolen sin, mens de større barna lager sklier av benker og vippehusker av stokker. For at de skal lære å mestre kroppen sin er det bra at de har frihet til å skape det de trenger. Da får barna passende utfordringer i hverdagen som øker deres kroppslige kompetanse. De voksne er støttende og hjelper barna på deres vei til å kunne mestre seg selv.

Turdag hver mandag: Skogen og uteområdet gir andre muligheter for utfoldelse og lek. Alle barn har bruk for å bevege seg mye. De skal bli kjent med kroppen sin, dens muligheter og begrensninger. Alt de lærer; å gå, løpe, hoppe, hinke, sykle, alt skal bli automatisert og det krever mye øvelse. Lekeplassen vår har et utfordrende, ulendt terreng. Det finnes klatremuligheter, både i klatrevegg og i trær. Barna får lov til å klatre i trær, løfte tunge steiner, og virkelig bruke kroppen sin. Forskning viser at jo mer man beveger kroppen på varierte måter, jo mer utvikler hjernen seg, og blir klar for å motta teoretisk kunnskap. Dette er et viktig arbeid for å gjøre barna skolemodne.

Storbarnsavdelingene er på skogstur hver uke, der øves de store bevegelsene i enda større grad. Fra 3 år skal motorikken utvikles videre slik at barnet blir mer og mer selvstendig i forhold til påkledning og bevegelse. Fra 5/6 års alder skal de kunne mestre å gå lengre og flere turer, herunder også beherskelse av ski. Barnet skal kunne beherske egen kropp, både grovmotorisk og finmotorisk.

Etterligning: Voksne forbilder i bevegelse, er viktig for å få barn i bevegelse. Tenk bare på hvordan barnet lærer å gå! Uten oppreiste mennesker i sin omgivelse, vil ikke barnet reise seg og begynne å gå. Vi voksne i barnehagen beskjeftiger oss under den frie leken med forskjellige nyttige – og etterligningsverdige - dagligdagse gjøremål; vi reparerer leketøy, lager mat, vasker dukketøy, vanner blomster og stryker. Eller vi lager ting til barnehagen – syr dukker, snekrer eller lignende. Ute går vi på ski, raker løv, luker og graver i kjøkkenhagen. Dersom vi gjør disse tingene på en god måte som er etterligningsverdig, gir det næring til etterligning og lek. Ofte kommer barna bort til oss og vil hjelpe til, vil gjøre som vi gjør. De voksnes aktivitet og bevegelse, oppmuntrer barna til aktivitet og bevegelse.

Fri lek: Barns behov for bevegelse kommer tydelig til uttrykk i deres frie lek. Vi har mye tid til frilek både ute og inne. I frileken kan de prøve ut ulike måter å gå på; kanskje leker de gammel bestemor og må krumme ryggen, eller de er Baby og krabber bortover gulvet. Gutter har ofte stort behov for å være fysiske i sin lek, de tumler over og under hverandre, og er i konstant bevegelse. Barnehagen vår verdsetter barnas behov for bevegelse, og gir rom for det.

De små barna utforsker omgivelsene og leker ofte ved siden av med hverandre, såkalt parallell-lek. De har også et stort behov for å bevege seg, og øve på nye ferdigheter, som å gå, hoppe osv.

Måltid og ernæring: Hver formiddag lages det mat i barnehagen (utenom turdagen på storbarnsavdelingene). De barna som ønsker det, er med på matlagingen under frileken. Da er god håndvask en viktig og selvfølgelig start. Vi bruker råvarer av god kvalitet, økologisk og biodynamisk dyrket. Sunne matvaner skapes i barndommen. Ved å lage maten sammen med barna ser vi at barna er mindre skeptiske til å smake på nye ting. Måltidet er et høydepunkt i barnehagedagen. Barns smaksans er meget sart, det er viktig og pleie denne sansen. Dette gjør vi ved å servere hjemmelaget mat av god kvalitet.

Før barna går til bords, er det tid for å gå på toalettet og vaske hendene. Måltidet starter med at vi tenner lysene og synger bordverset: *«Jorden har oss brødet givet. Solen har det skjenket livet. Kjære sol, kjære jord, takken i vårt hjerte bor. Velsignet være maten og fred på jord.»* Mot slutten av måltidet deles det ut frukt og lyseslukkeren blir delt ut. Etter måltidet sier vi sammen: *«Takk for maten, den var god, den gir helse kraft og mot. Velbekomme alle sammen.»* Her øver vi takknemlighet for maten vi får.

Vi har vår egen grønnsakshage som vi arbeider i sammen med barna. De får oppleve hvordan frøet blir sådd, vokser opp til en plante, og til slutt høstes og kan tilberedes til god mat.

Rytme hverdag: Vi opplever at det er viktig for helsen at både barn og voksne har en god fast dagsrytme. Det gir forutsigbarhet og ro. Barna kan slappe av, de vet hva som kommer etterpå. Dagene er bygget opp med en god balanse mellom aktivitet og hvile. Mat og søvn/hvile til fast tid fremmer sunnhet, da slipper man å stresse og læringsutbyttet blir større. Barnets helse ivaretas ved at barnet gis mulighet for hvile i hverdagen, ved behov.

Barnas psykiske helse: Askeladden Steinerbarnehage vektlegger at alle barn skal være trygge i barnehagen, og oppleve vennskap, glede og sosial tilhørighet. De voksne arbeider med dette hver dag, i form av samtaler med barna, grensesetting og inkluderende leker og aktiviteter. Om et barn opplever å bli ertet, utestengt eller mobbet, vil de voksne gripe inn og følge opp hendelsen.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

FANTASI OG KREATIVITETSKOMPETANSE - MOTIVASJON OG KONSENTRASJONSKOMPETANSE

For å gi næring til barnas kreative side forsøker vi å gi barna et positivt forhold til å utforme noe med egne hender. Vi legger til rette for en rekke kunstneriske og kreative aktiviteter i vår barnehage.

Maling: Vi maler fast en gang i uken på alle avdelingene. Vi maler vått-i-vått; med fuktige ark og akvarellmaling. Målet med å male er å la barna bli kjent med fargene og deres kvaliteter. Barna får male fritt ut i fra seg selv. De voksne tilrettelegger ved å gi ut maling, pensler, og sørge for å skape ro. Vi synger malesangen vår før vi begynner: *«Regnbue, regnbue, kom her ned, hjelp oss å male, farger lyse, klare. Rød og gul og blå og grønn, hele verden er så skjønn.»*

Tegning: Tegnepapir og farger er tilgjengelig for de store barna, slik at de kan tegne når de har lyst eller behov for det. Vi tegner med bivoksfarger. Vi lar barna tegne ut ifra seg selv, slik inspireres de til å bruke sin kreative evne. De voksne tegner ikke så mye i barnehagen, da tegning ikke skal etterlignes, men komme ut i fra barnet selv. På småbarnsavdelingene har vi en fast tegnedag i uken. Her er det gleden over å uttrykke seg på papiret som gjelder mest. Gjennom tegning kan barnet bearbeide inntrykk, og tegning gjenspeiler barnets utvikling på papir. De voksne bruker sin kunnskap om barns tegneutvikling, og fanger opp om enkelte barn trenger tegnestøtte. Vi samler barnas tegninger og malerier til en mappe som utleveres til jul og sommeravslutningen.

Modellering: Vi modellerer med bivoks. Den fargede bivoksen må først varmes i hånden før den kan formes. Dette er en god øvelse i finmotorikk, konsentrasjon og tålmodighet.

Estetisk vakre omgivelser: Barnehagen generelt er preget av duse farger, vakre årstidsbord og pene bilder på veggene. Det estetiske har en stor plass i alt vi foretar oss. Det oppleves som viktig å gi barna vakre omgivelser å være i.

Eventyr: Ved å fortelle folkeeventyrene, formidles den norske kulturskatten. Eventyrene inspirerer leken og kreativiteten, og gir barnas fantasi næring. Barna får høre eventyr eller se det vises som bordspill hver dag.

Årstidfest: Hele året er fylt med ulike høytider, og de er knyttet til våre tradisjoner og vår kultur. I barnehagen feirer vi høytidene, og har årstidfest. Beskrivelse av de ulike festene finnes på side ... Til alle årstidsfestene lager vi noe i ulike materialer sammen med barna. Det kan være en lykt til lanternefesten, eller et fastelavnsris til karnevalet. Målet er at det vi lager skal kunne gjøres mest mulig av barna selv. De voksne legger til rette, viser hvordan det kan gjøres, og veileder og støtter barna i deres prosess. Det legges stor vekt på at alle materialer vi bruker er av god kvalitet.

Til årtidsfestene har vi også kulturelle innslag, så som små konserter eller (dukke)teaterfremvisning, til stor glede og inspirasjon for barna. Vi voksne er delaktige i årstidsfestene på lik linje med barna, og dermed gode forbilder for dem.

Samisk kultur formidles gjennom tegning av flagg, markering av nasjonaldagen 6. februar og samiske sanger og regler i ringleken.

Ringlek: Sang og ringlek er kulturbærende elementer, som vi bruker mye i barnehagen. Vi bruker både de kjente og kjære barnesangene, og sanger fra forskjellige land og kulturer.

Fri lek: Det tilrettelegges for mye frilek i barnehagen, og frileken ses på som en spire til barnas voksende kreativitet. Barna får god tid til å skape lek, og evt. løse behov som oppstår. I barnehagen er det tepper i alle farger som det blir bygget hus av; teppene blir lagt over stativer, bord stoler, benker. Det er også sydd kapper, som brukes til kongekapper eller prinsesseslør. Klosser finnes i alle mulige fasonger. Barna har ingen problemer med å omskape disse enkle ting til hva de trenger i leken. Vi bruker materialer som tre, stein, skjell, kongler, silke, ull, osv. Leker og materiell som ikke er normerte og ferdig utformet, brukes bevisst, fordi det stimulerer barnets skapende krefter. Når ting ikke er ”ferdige”, savner man ikke noe, men forvandler det de har til det de har bruk for. Ved å la lekematerialet bestå av enkle, håndlagde ting i naturmateriale og friske ekte farger, appelleres det til barnas fantasi og kvalitetssans. Ulike klosser kan være en telefon eller et nettbrett, strikkede bånd kan være bandasje eller hundelenke ... Med god tid til den frie leken gis barna mulighet til å komme i dyp konsentrasjon, og til å utvikle sin egen skaperglede, uten den voksnes innblanding.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

SANSE- OG IAKTTAKELSESKOMPETANSE - ETISK OG MORALSK KOMPETANSE - SOSIAL KOMPETANSE

Turdager: I Askeladden dyrker vi friluftslivet året rundt. Vi står på skøyter og ski om vinteren. Hver mandag er det turdag for storbarnsavdelingene Blåbær, Tyttebær og Solbær, og vi går til våre faste turplasser ute i skogen, med bål plass og lavvo med ovn. Vi har faste steder langs stien der alle må vente på hverandre. Ellers får barna løpe eller gå i eget tempo. Foreldrene oppfordres til å bruke ullundertøy på barna når det er kaldt, og ellers klær som gir barna mulighet for god bevegelse. Det er viktig å få gode erfaringer for å bli glad i å være ute i naturen. Lunsjen er et høydepunkt, vi samles rundt bålet eller inne i lavvoen, og spiser våre matpakker. Medbrakt te, kakao eller toddy i termos smaker godt til. På forsommeren plukker vi granskudd som vi lager saft av. På ettersommeren plukker vi bær som vi lager saft og syltetøy av. Ut på høsten plukker vi sopp, og barna blir dyktige til å skille mellom hva man kan spise og hva man skal la stå. Soppen tørker vi, eller lager en smakfull rett av. Askeladder som vi er, tar vi ofte med oss krokete røtter, kongler, blomster eller annet hjem til barnehagen. Vi ønsker å hjelpe barna til å bli glad i naturen og se at naturen er full av ressurser som vi kan forvalte.

Hvis vi har funnet noe vi ikke vet hva er - en bille, en sopp, en blomst – undrer de voksne seg sammen med barna, og kanskje slår vi opp i en bok eller annet hjelpemiddel for å finne ut mer om det.

Påkledning, temperatur og værforhold er temaer vi lærer mye om – og gjør erfaring med - på turdagene. Kanskje var vi for varme, for kalde, hadde hull i støvelen eller for tung sekk.

Forbilder: Vi voksne er forbilder for barna i vår kontakt med og væremåte i naturen. Ser vi noe plast eller annet søppel langs stien, så bøyer vi oss ned og tar det med oss. Ingen ønsker å forurense naturen om de er glad i den. Ser vi en maursti og en maurtue, så skritter vi forsiktig over den og unngår å trække på maurene som arbeider så hardt.. Ved at vi voksne tar vare på og pleier skogen vår, lærer barna å ta vare på naturen. De voksne kildesorterer alt avfallet på avdelingene, og barna lærer dette på en naturlig måte, ved å delta sammen med de voksne. Barna er gjerne med på å bære søppelet ut til de store avfallsdunkene, og spør hvilke poser som skal i hvilke dunker. Når barna lever med dette rundt seg som en selvfølgelighet vil det være en naturlig del av deres liv som de forhåpentligvis tar med seg senere i livet.

Kjøkkenhage og kildesortering: Vi har egen kjøkkenhage, druer, bærbusker og frukttrær i barnehagen. I kjøkkenhagen dyrker vi økologiske grønnsaker – gjødselen henter vi hos egne hester og høner. Vi komposterer mat- og hageavfall. Barna får vært med på prosessen fra jord til bord, og tilbake til jord igjen. Det er stor stas å grave opp mange poteter om høsten, og huske tilbake at vi satte bare én potet her og der. Eller å se at de små, små frøene er blitt til saftige oransje gulrøtter. Det er mye undring og læring.

Samvær med dyr: To islandske hester står til enhver tid til disposisjon for barnehagen. Stell og samvær med så store dyr, er godt for barna. De lærer mye om det å ta vare på dyrene, og deres omgivelser. Nærmeste nabo har høner vi kan besøke. Overskuddsmat fra lunsjen, gis til hønene, som gir oss egg og gjødsel tilbake.

ANTALL, ROM OG FORM

SPRÅKKOMPETANSE - SANSE- OG IAKTTAKELSESKOMPETANSE

Verden er full av matematikk, denne matematikken får barna oppleve i barnehagen. De gjør erfaringer og sakte men sikkert øker deres kompetanse. Matematikken er i barnet, små barn har naturlig en viss forståelse for antall, form og rom. Denne forståelsen utvikles og styrkes med alder og erfaring. Hos oss legger vi vekt på erfaringer som støttende for senere forståelse.

Ringlek og eventyr: I ringleken har vi mange sanger og vers som inneholder matematikk: Vi teller på fingrene og hverandre, lærer begreper som *stor* og *liten*, *lett* og *tung*, osv. Eventyrene våre er også fulle av matematiske komponenter. I tillegg til å inspirere leken og kreativiteten, stimulere moralen og følelsene, inneholder de mange tallmessige gjentakelser; 3 brødre, 3 prinsesser, 3 oppgaver, tre bukker ...

Fri lek: Vi har tid til mye frilek, i leken oppstår matematikk på alvor. Bevegelse, balanse og berøring er sterkt forbundet med hjernens fremtidige logiske tenkning. Gjennom lek og aktivitet lærer barna betydningen av pluss og minus, sterk og svak, trangt og åpent. Ulike klosser i fasonger og størrelser inspirerer til lek med kategorisering og konstruering. Puslespillene øver barna på å se sammenhenger og

tilhørighet. Sette sammen og ta fra hverandre. Å bygge togbane og kulebane er også erfaringer med matematikk, konstruksjonen krever overblikk, konsentrasjon og evne til å se både helheten og delene. Vi bruker leketøy av naturmaterialer med variasjon i form, struktur og antall. Barna får mulighet via tingene det omgir seg med, til å eksperimentere innen den matematiske verden.

Rytmask hverdag: Dagsrytmen vår inneholder også en tid for rydding. Ryddetiden gir god øvelse i å sortere og kategorisere lekene, alt har sin plass. Barna må forholde seg til rommet, og finne ut hva som skal hvor. Etter at alt er ryddet, blir bordet dekket. De største barna er med, og gjør erfaringer med å par-koble tallerken og glass. Hvor mange skjeer trenger vi i dag? Hvor mange vannmugger? Og etter lunsj bærer barna tallerkenen sin til kjøkkenet.

En viktig vei til modningen av tenkningen og forståelsen er at barna får mulighet til å fordøye erfaringene de gjør. Vi legger til rette for nok ro slik at dette kan finne sted.

Sanseopplevelser: Barnet i førskolealderen sanser alt i deres omgivelser sterkere, enn senere i oppveksten. Alt barnet omgis av i sitt miljø, kan det sanse på både godt og vondt. Vi forsøker å skape et miljø med sunne og ekte sanseintrykk. Lokalene er malt i sarte, delikate farger som virker harmoniserende på barna. Med ekte sanseopplevelser, menes for eksempel at klossene er like tunge som de ser ut i forhold til størrelsen. I de daglige gjøremålene som å lage mat, vaske, snekre, gå tur i skogen osv. utsettes barnet for flere gode opplevelser som utvikler sansene positivt. Det er viktig at vi gir tid og rom for at barnet skal kunne ernære seg av sine omgivelser og bruke sine sanser uten å hele tiden bli avbrutt. I en tid der mange barn bruker mye tid foran skjermen, som stimulerer synssansen, og kanskje hørsel, ønsker vi å gi autentiske sanseopplevelser som gir noe til hele sanseapparatet, og der barnet selv må være aktiv.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

ETISK OG MORALSK KOMPETANSE

Både barn og voksne trenger sjelelig og åndelig orientering for å kunne utforme sine liv. Vi trenger verdibegreper og oppgaver vi kan forbinde oss med. For barn er det av stor betydning at de opplever faste rytmer, klare grenser og sannferdighet i omgivelsene.

Omsorg og danning: Barnehagen streber etter å skape en hjemlig og trygg tilværelse for barna, der alle har sin plass i gruppen, og alle er med å ta vare på omgivelsene og hverandre. De yngste barna i gruppen lærer av de større, og de store barna får vise omsorg for de yngre. Naturlig grensesetting i hverdagen er også omsorg, - for det enkelte barn og for barnet som sosial aktør i en større gruppe.

Askeladden Steinerbarnehage legger vekt på FN's Barnekonvensjon artikkel 3 som sier at: "Ved alle handlinger som berører barn, (...) skal barnets beste være et grunnleggende hensyn."

Danningsbegrepet står sentralt i barnehagen vår. Vi vektlegger Barnehageloven § 1 Formål, 1. ledd som sier: «Barnehagen skal i samarbeid med hjemmet ivareta barnets

behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.» Barnehagens mål er å skape en forutsigbar og trygg hverdag for alle barn, der omsorg for det enkelte barn står i fokus. Naturlige omsorgssituasjoner er ved levering om morgenen, henting på ettermiddagen, under måltidet, bleieskift/toalettbesøk, og i hviletiden. Hele dagen er stå omsorg for barnas psykiske helse i fokus i barnehagen vår. Alle barn skal bli sett, og føle seg trygge.

Religion: Vi ønsker å gi stunder for barna der de opplever øyeblikk av religiøs karakter. Et religiøst øyeblikk kan være når vi tenner lyset til lunsj hver dag, når vi samles i stillhet og lytter til musikken før eventyret, eller samles for å feire en fødselsdag. De ulike årstidsfestene har også elementer av religiøsitet. Vi opplever at disse øyeblikkene er samlende for barnegruppen.

Vi har god tid til undring og filosofering. De voksne gir næring til undringen ved å undre seg sammen med dem.

Gode forbilder: I barnegruppen må barna lære å respektere hverandre og gi rom for ulike typer mennesker. Når det oppstår noe mellom barna som de ikke klarer å løse selv må de voksne tre støttende til å vise hvordan de kan løse konflikten. Respekt og høflighet for hverandre er viktige momenter. Dette gjelder også hvordan de voksne kommuniserer og løser konflikter seg i mellom. Å være gode forbilder er i denne sammenheng av stor betydning. Barnet skal etterhvert klare å løse enkle konflikter uten voksnes innblanding, og oppføre seg passende overfor andre.

Etterligning: Å være et sannferdig forbilde, krever at den voksne er bevisst hva den gjør og hvordan den gjør det. De voksne må rett og slett oppdra seg selv for og gi barna et etterligningsverdig miljø de kan vokse opp i. Hvis vi ønsker at barna skal behandle sine omgivelser tingene med respekt, må vi også opparbeide en reell respekt for alt vi har rundt oss.

Barns medvirkning: Askeladden Steinerbarnehage legger vekt på at det enkelte barn skal få mulighet til å uttrykke seg, og rom og trygghet til å være delaktig i sin hverdag. Ved å sette av god tid til våre gjøremål i løpet av dagen, gir vi plass til at barna kan bli sett og hørt, og får på den måten medvirke og delta aktivt i sin hverdag. Jf. FN's Barnekonvensjon artikkel 12 som omhandler barnets rett til å gi uttrykk for sin mening.

Vilje: Barn har med seg en naturlig motivasjon for deltagelse i sitt eget liv. Denne motivasjonen kaller vi viljen. Hos de yngre barna kommer viljen tydeligst til uttrykk i handlinger, som det å overvinne kroppens tyngde og reise seg opp på to ben og gå. Det er en kraftig viljeshandling! I barnehagen styrker vi barnets vilje ved å gi dem mange muligheter for mestringserfaringer. Ved å gjenta aktiviteter, bevegelser, sanger, rytmer i dag, uke og år, får barnet god tid til å lære og mestre. Barnet har i seg en trang til å strekke seg mot nye muligheter, til å lære nye ting. Denne trangen ønsker vi å fremme og ta vare på.

Rytmask hverdag: Barnehagens hverdag er bygget opp omkring en dagsrytme, ukerytme og årsrytme. Det vil si at vi gjør mer eller mindre de samme tingene til samme tid hver dag, vi har faste innslag på de ulike ukedagene, og vi feirer de samme årstidsfestene hvert år. Den faste rytmen er en pedagogisk metode som strukturerer

hverdagen og gir den klare rammer. Den gjentakende rytmen er harmoniserende, forutsigbar og trygg for barnet. Når barnet vet hva som skal skje, kan det slappe av og bruke sine krefter på å leke, vokse og utvikle seg. Det blir lagt vekt på en balanse mellom den frie leken og dagens tilrettelagte aktivitet. En åpen tid og en samlet stund i stadig veksling. Den faste rytmen og våre faste gjøremål, gjør at barna innarbeider gode vaner.

Årstidsfester: I sangleken, eventyrstunden og dagens tilrettelagte aktivitet, tar vi utgangspunkt i den kommende årstidsfesten. På denne måten lar vi barna leve seg inn i årets skiftende karakter og stemning. Barnehagen forsøker å hente frem det vesentlige i de gamle årstidsfestene og fornye dem. Også de kristne høytidene feires. Ved å feire disse, formidles de kristne grunnverdiene, som er en del av vår kulturarv.

Aktivitetene rundt festene varierer etter stemning og er ikke statiske. Barnehagen forvandles frem mot årstidsfesten. På den måten kan barna leve med i årets rytme og føle den stemning som lever i denne tiden. De barna som har vært i barnehagen året før, kjenner disse rytmene og kan begynne å synge de aktuelle årstidsangene som hører til festen, uten at vi voksne har gjort det først.

Vi er åpne for markering av andre religiøse merkedager om det er naturlig for den barnegruppen vi har. Dvs. om vi har barn hos oss med andre religioner. Det er fint for inkludering av det enkelte barnet, og lærerikt for alle andre.

Ringlek og eventyr: Samlingsstundene gir gode muligheter for å ta opp moralske dilemmaer, snakke med hverandre om ting som har skjedd som var vanskelig, eller leke oss inn i oppdiktete problemstillinger. Mange av eventyrene er i seg selv fulle av lærdom om livet og moralske dilemmaer med kampen med det gode og det onde, dumhet og hjelpsomhet. I ringleken øver vi også å ta hensyn og lytte til hverandre, snakke én og én, og samarbeide.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

SOSIAL KOMPETANSE

Barnehagen som nærmiljø: For de små barna er barnehagen ofte det første møtet med et miljø utenfor hjemmet. Barn blir kjent med seg selv, gjennom å bli kjent med andre. De erfarer at også andre barn har behov som må tas hensyn til. Barna får oppleve å *høre til*, i sin familie først, så i barnehagegruppen, så i hele barnehagen. Slik oppstår det et fellesskap hvor alle individer, uansett bakgrunn, kjønn eller identitet, opplever seg selv som verdifulle. Et slikt fellesskap bygges på regler, avtaler, tillit, samarbeid, respekt og empati. Det er de voksne som er utøverne i bruk av disse. Barna lærer av de voksnes handlinger.

I barnehagen møter barna også andres foreldre, vaktmesteren, rørleggeren, snekkeren og andre som er innom barnehagen og ordner eller hjelper til. Da erfarer de at flere mennesker inngår i - og bidrar til - barnehagens fellesskap og miljø. I løpet av ett år har vi besøk av mange ulike yrkesgrupper.

Ettersom barna blir større, kan vi utvide nærmiljøet. De største barna blir bedt på enkelte arrangementer på skolen, som teaterforestillinger og konserter. Og andre ganger blir skoleklasser invitert over i barnehagen. Skogen rundt oss der vi går tur, bondens åker der vi høster korn, og skolegården som vi besøker av og til, er deler av vårt nærmiljø. Gjennom måltider, praktiske gjøremål, deltagelse i årstidsfester og tradisjoner i barnehagen, opplever barna tilhørighet til sitt nærmiljø – barnehagen.

Frilek: Gjennom frileken blir barnet kjent med seg selv og andre, man tilegner seg sosial kompetanse. Barna må samarbeide og bli enige, og noen ganger følge regler. De voksne hjelper til i leken hvis barna trenger veiledning, eller når de blir invitert inn i leken av barna. Av og til må de voksne hjelpe barna å komme i gang med en lek, og enkelte barn trenger leketrening i et tettere samspill med voksne.

Små og store leker ofte sammen. I rollelek er det oftest de store barna som deler ut rollene og finner på hva som skal skje. De små faller lett inn i sine roller og bidrar også selv med egne ideer. Ofte kan også barna leke i små grupper. Noen holder på med dokkespill eller dukkelek. Andre bygger et hus og innreder det omsorgsfullt. Atter andre forvandler klossekassen til en bil eller en båt og drar ut i verden på eventyr. Noen velger å være med på matlagingen eller sitter med en voksen og gjør ”voksenarbeid”.

I dette fellesskapet erfarer barna deltakelse i et demokratisk samfunn.

De yngste barna trenger i stor grad trøst og omsorg. Barnet veksler mellom det å være i lek eller sitte på et fang. De kan komme i konflikt med de andre barna, spesielt om eierskap til lekene. Barna bruker tid på å lære seg å dele.

4. ÅRSTIDSFESTER

HØSTFEST

Vi starter tidlig med forberedelsene til høstfesten. Vi går til nabobondens jorde over veien og høster korn på gammeldags vis, med ljå. Vi synger om bondens liv og spiser en hyggelig lunsj ute på kornåkeren. Vi tar med oss kornet tilbake til barnehagen og der tresker og maler vi kornet på håndkverner, for så å bake til selve festen. Barna er også med på å lage smør av fløte. På høstfesten dekker vi et langbord med duk og pynter med høstens farger. Alle barn og deres foreldre, bidrar med en liten gave i form av frukt, grønnsaker, nøtter, blomster, syltetøy eller noe annet som vi setter på bordet. Vi går så på dukketeater i barnehagen hvor grønnsakseventyret vises. Noen år er det 1.klasse som står for skuespillet. Noen år dukker prinsesse Paprika opp, andre år er det kanskje greve Gresskar som har hovedrollen. Dette er en gledens fest og vi viser vår takknemlighet over alt hva jorden og naturen gir oss.

Vi ønsker å formidle til barna hvor maten kommer fra, prosessen fra korn til mel til brød. I posesuppenes tid er det viktig at barna får et forhold til råvarer, det å kunne ta opp sin egen gulrot, høste mais og plukke tomater. Dette er store sanseopplevelser. Vi sår egne grønnsaker i kjøkkenhagen, og høster dem i forbindelse med høstfesten. Vi ønsker at barna skal fornemme dette kretsløpet og at de gjennom dette skal opparbeide respekt for og glede over naturen. Barna lærer også noe om gammelt håndverk og arbeidsmetoder i forberedelsene til denne festen.

MIKAELI

På denne festen står engelen St. Mikael og hans jordiske skikkelse ridder Georg, i sentrum. Ifølge legenden var Georg en modig ridder som bekjempet dragen og reddet Prinsessen. St. Mikael står for det gode og det bevisste, mens dragen for det onde og det skjulte. I september går man inn i mørketiden og da passer det fint å ha Mikaelifesten med kampen der det gode overvinner det onde. Ridder Georg er modig, og tør å ta opp kampen der alle andre feigt viker unna. Festen bærer preg av mot og styrke. I barnehagen forteller vi eventyret om Ridder Georg og vi synger sanger om ham i ringleken. På selve festen spiser vi dragesuppe, den er sterk og det kreves et visst mot å smake! Barna blir slått til Mikael-riddere og får på seg stjernebånd og ridderkappe, etter at de har bevist sitt mot ved å krype igjennom en mørk tunell. De får også hvert sitt sverd laget av tre. Barna får kjenne på frykten ved å møte dragen og på motet som kreves for å bekjempe den, vi har samtaler om drager og hvordan de kan se ut i dag. Finnes de fortsatt? Ritualene knyttet til denne festen krever også at barna øver selvdisciplin og konsentrasjon.

LANTERNEFEST

Denne festen feirer vi for å minnes Martin, en tapper krigsmann som levde i det 4. århundre. I følge legenden om Martin viser han sin nestekjærlighet og godhet ved at han deler kappen sin i to og gir halvdelen til en tigger, som holdt på å fryse i hjel i kulden. Tiggeren viser seg for ham i et syn, og takker ham for gaven. Mange år senere ble Martin biskop av Tours, og ble etter sin død helgenerklært.

Legenden om St. Martin forteller vi i eventyrstunden og vi synger lanternesanger i ringleken. Vi viser også dukketeateret om ”Tomte Tommeltott og lanternen”. Vi lager lanterner i barnehagen, og på selve lanternefesten samles barn og foreldre ute i barnehagen når mørket har falt på, ca. kl. 16.00. Vi tenner alle lyktene våre og ser hvor fint de lyser i mørket. Vi går til et stort bål mens vi synger lanternesanger. Ved bålet roper vi på Martin og venter i spenning på om han kommer med sol-, måne- og stjernebaker til oss. Lanternefesten markerer viktigheten av å verne om lyset og varmen i den mørke, kalde årstiden, og å dele med hverandre uansett hvor lite vi har. Vi tenner et indre lys som gir varme til oss selv og til andre. St. Martin er et godt forbilde som lærer barna om empati og barmhjertighet.

ADVENT

Adventspirale - eller adventshage - som den også blir kalt, er en høytidelig stund og markerer starten på adventstiden. De voksne i barnehagen lager en stor spiral av granbar på gulvet på avdelingen. Sammen med barna pusser vi epler og gjør klar alle lysene som vi skal bruke. Denne stunden som bærer preg av stillhet og ettertanke, er et symbol på at du tenner et lys for deg selv og at ditt lys kan bre seg ut i verden og fellesskapet. Man sier at når man går inn i spiralen vil det si ”å komme til seg selv” og når man går ut av spiralen vil det si ”å komme ut til andre/ å ta del i fellesskapet”. Barna lærer å kjenne på, og respektere, den høytidelige stemningen. De må forholde seg rolig en god stund og følge et bestemt ritual.

Vi holder adventspiralen avdelingsvis mandagen etter første søndag i advent. Vi starter klokken 14.00 og det hele tar ca. 1 time. Barna hentes kl. 15 denne dagen, og tar med seg eplelysene og den vakre stemningen hjem.

I adventstiden har vi en egen fortellerstund i stedet for ringen og eventyrstunden. Da forteller vi små sagn og eventyr om Joseph og Maria sin reise til Betlehem, og deres forberedelser før Jesusbarnet blir født.

Vi synger julesanger, baker pepperkaker, lager julegaver og pynter juletre. Vi formidler norsk kulturarv og gir barna hyggelige minner fra denne høytiden. I denne tiden arrangerer foreldrene julemarked sammen med skolen.

HELLIGE TRE KONGER

De første ukene i januar forteller vi historien om de Hellige tre konger som fulgte stjernen til Betlehem og Jesusbarnet. I barnehagen øver 1. klasse og barnehagen sammen et lite skuespill om dette, som vises for 10.klasse ved Steinerskolen i Hurum og for foreldrene. Barna lærer mye av dette, de får øvelse i å stå på «scenen», huske replikker og gå inn i en rolle. De må følge med, være konsentrerte og disiplinerte, og så har de det gøy! Det gir en stor mestringsfølelse å gjennomføre spillet. Og det er spennende for de yngre barna å oppleve det. Til lunsj tenner vi et hellig-tre-kongerlys.

FASTELAVN OG KARNEVAL

I barnehagen feirer vi karneval og fra hedensk tid var dette en vårfest, en forvandlingens tid, med mye dans og moro. I den katolske tradisjonen hadde man en stor fest med mat og drikke, før man gikk inn i fastetiden. Til denne tiden forbereder vi oss med å lage katter av papp i alle regnbuens farger som vi henger rundt på avdelingen. Vi henter bjørkeris i skogen som vi pynter med fargerike fjær eller bånd. Denne tiden bærer preg av mye tøys og tull, i ringleken synger vi mange morsomme sanger, og eventyret er tøysete. På selve karnevalet har vi på forhånd bestemt et tema for dagen, de siste årene har vi hentet temaet fra Elsa Beskows bok «OLEs skitur» .I år besøker vi Thorbjørn Egners «Kardemommeby». Det blir kjente sanger også for foreldrene og en barnehage forvandlet til den snille Kardemommeby Alle barn og voksne kler seg ut i samsvar med årets tema. Vi spiser fastelavnsboller, slår katta ut av tønna og kårer kattedronning og kattedronge. På denne festen er det humor og glede som gjelder! Barna lærer å gå inn i roller og late som, og dette gir mye næring til leken deres.

PÅSKE

Påskan har sin opprinnelse fra jødernes og de kristnes tradisjoner. I barnehagen vår legger vi ikke vekt på Jesu oppstandelse, men derimot oppstandelsen i naturen. Vi gleder oss over alt som spirer og gror. Egget symboliserer det spirende livet – det evige livet. Vi tar inn et tre av kirsebær eller eple (noen store greiner) og ser hvordan det dag for dag vokser ut grønne blader og blomster. Vi sår gress og karse, og maler på utblåste egg. I ringleken synger vi sanger om haren, egg og blomster og i eventyrstunden forteller vi om ”Den rette påskeharen”. På selve påskefesten går vi ut for å se om påskeharen har vært her med eggene sine, og det har han jo, så da samler vi eggene i en felles kurv. Vi ser på bordspillteater om ”Den rette påskeharen” og vi har eggeturning og påskelunsj. Barna opplever å se naturen våkne til liv igjen etter en lang dvale, de ser at spirene vokser, og opparbeider en undring og ærbødighet for naturen.

MAIFEST

Maifesten i barnehagen er en kombinasjon av dugnad og fest. Foreldre, ansatte og barn arbeider sammen i barnehagen, både inne og ute. Det vaskes, repareres, bygges, lukes og ryddes. Vi lager også maistang som pyntes med blomster og silkebånd. Og etter en velfortjent lunsj etter dugnadsarbeidet, samles alle barn, foreldre og søsken rundt maistangen til sang og dans. Det er flott for barna og se foreldre og ansatte jobbe sammen for å gjøre det fint i barnehagen, det blir et hyggelig sosialt fellesskap. Det gir en større sammenheng i tilværelsen for barna. Vi markerer den flotte årstiden og har det hyggelig sammen.

SOMMERFEST

Dette er barnehagens sommeravslutning, og den feires med rømmegrøt, hjemmelaget granskuddsaft og deilig vannmelon til dessert. Til sommerfesten har 1. klasse øvd skuespill, som de viser frem for alle fremmøtte. Etter skuespillet og maten er det avskjedsord til de som slutter av barn og voksne, og til slutt rir 1.klassingene på kjepphestene sine ut av barnehageporten der 2. klasselæreren tar imot dem. Dette er en fin avslutning på barnehageåret, hvor alle er velkomne, foreldre, søsken, besteforeldre og flere. 1.klasse lærer masse av å fremføre spillet sitt, de har et stort publikum og det gir en enorm mestrings følelse å stå der og synge og si replikkene sine. De avslutter sin barnehagetid med en skikkelig prestasjon og rir deretter ut i verden med en solid ballast.

5. 1.KLASSE I ASKELADDEN STEINERBARNEHAGE

Steinerskolen i Hurum har sin 1. klasse i Askeladden Steinerbarnehage. De veksler mellom å være for seg selv med egen lærer og på storbarnsavdelingene Tyttebær, Blåbær og Solbær.

Å tilegne seg basiskompetanse er hovedmålet i 1. klasse. All senere læring på skolen bygger på dette. Barnet i seksårsalder opplever seg som en del av en helhet, og derfor har steinerpedagogikken ingen fagfragmentering i tilnærmingen av lærestoffet i 1.klasse.

Pedagogikken ser det som viktig å styrke barnets viljesutvikling, ved å styrke gode vaner, ha arbeidsperioder som gjentas, og faste oppgaver som gjøres. Barnet får leve i faste rytmer, dagsrytmer, ukerytmer og årsrytmer som understøtter dets organiske vekstprosesser. Sett fra steinerpedagogisk verdisyn, går intellektuell læring før syvårsalder på bekostning av den fysiske modningsprosessen. Kroppslig og følelsesmessig skjer det store forandringer og man kan sammenligne seksårsalderen med en slags pubertet. Det er en labil alder, og det er en fordel for barnet å kunne være i det kjente og trygge i barnehagen.

De skal fortsatt ha voksne rundt seg som ikke bruker intellektuell stimulering av barna, men som arbeider ut fra at barna får lov til å herme etter. De får oppleve at verden er god. 1.klassingene får oppgaver som å dekke på bordet, gå enkle ærend, og hjelpe de yngre barna, noe som gir dem en følelse av ansvar og mestring, og selvtilliten styrkes.

På våren før de skal begynne i 1. klasse på Steinerskolen er det innskriving. Alle barn får et garnnøste som de skal ta med hjem og lage et fint bånd av, tvinnet eller fingerheklet eller hva man finner på. Første skoledag i 1.klasse tar alle barna med seg båndet sitt, og vi tar vare på det her i barnehagen. Dette båndet skal vi bruke som hestetømmer til kjepphestene som vi lager på våren.

Hver dage etter lunsj møtes 1.klasse i klasserommet sitt – Hagestuen. Der får de høre eventyr tilpasset gruppen og deres alder. Samtaler oppstår, de øver seg på å lytte til hverandre og å snakke i plenum. Stunden avsluttes med et vers. Følelsen av gruppetilhørighet og det å være en klasse, styrkes.

Høsthalvåret brukes onsdagene til hestestell og ridning. Barna øver omsorg og respekt for store dyr, og får gode mestringsopplevelser til gjengjeld.

Hver torsdag tar vi 1. klassingene ut av de aldersblandede gruppene de går i, og drar på tur. Denne dagen får vi virkelig jobbet med det sosiale samspillet mellom barna i klassen. Vi går lange turer. Vi øver fjellklatring og når det blir snø og is, går vi på skiturer og skøyter. Barna lærer å omgås ild og verktøy på en forsvarlig måte, spikkekniver, øks og sag. Med dette får de øvet grovmotorikk, sine sosiale ferdigheter og ikke minst viljen sin, noe de får god bruk for i den ”store verden”.

Etter juleferien øver vi inn et Hellig tre konger-spill. De får føle at de er store og flinke og gode forbilder for de yngre barna. Samtidig får de øve seg på å ta instruksjoner av en voksen. De lærer seg å lytte og å utføre.

Vårhalvåret begynner vi med kjepphestene. Da kommer vi hver onsdag til å jobbe med disse. Det blir noen avbrekk der vi gjør andre ting; som å jobbe med andre årstidsrelaterte oppgaver. Dette gjøres avdelingsvis. De øver finmotorikk og utholdenhet. Å lage kjepphest er et allsidig arbeid som går over en lengre periode. Det blir en høytidelig stund når tømmene som de laget nesten ett år tidligere, tas frem og settes på hesten. Da er den endelig ferdig. Barna har fått oppleve en lang prosess, fra begynnelse til slutt. Den stoltheten og mestringsfølelsen som de får av dette, er god næring for barnet som skal begynne på skolen i 2. klasse.

De siste ukene før sommerferien er det både øving til Steinerskolens sirkus, og innøving av et skuespill. Her får de øve seg i samarbeid, konsentrasjon og mot. Det blir arbeidet frem på en lekende måte, der barna får lov til å være med og bestemme hvordan vi skal gjøre det. Skuespillet blir vist frem på sommerfesten, som er deres siste dag i barnehagen som 1. klassinger. Når skuespillet er ferdig tar de frem kjepphestene sine og rir ut av barnehagen og inn på skolen. Der blir de møtt av læreren de skal ha i 2. klasse.

Vil du vite mer om 1. klasse på Steinerskolen? Se Steinerskolens læreplan for grunnskolen:

http://www.steinerskole.no/wp-content/uploads/2015/09/L%C3%A6replan-for-steinerskolene-2007-grunnskolen-v-2-1_aug_2015.pdf

6. FORSKRIFTER, EIERSKAP OG HISTORIKK

FORSKRIFTER

Barnehagen drives i samsvar med gjeldende forskrifter. Fra 17. juni 2005 følges lov om barnehager nr. 64 med forskrifter, herunder forskrift om rammeplan for barnehagen. Endringer i regelverket pr. august 2018 forholder vi oss også til.

Steinerbarnehagene i Norge har i tillegg egen lokal rammeplan utgitt mai 2018.

Barnehagen retter seg etter Rammeplan for barnehagen av 01.08.17.

EIER AV BARNEHAGEN

Barnehagen eies av Stiftelsen Askeladden Steinerbarnehage. Stiftelsen består av representanter fra foreldrene og de ansatte, og eksterne medlemmer. Pr. 01.08.18 består styret av følgende: Turi Abrahamsen, Frode Solvik, Kjersti Gundersen, Hege Westskog, Mandy Dähn.

HISTORIKK

Rudolf Steinerbarnehagen i Hurum startet i 1983 av foreldre som ønsket seg en steinerbarnehage. De ansatte Ursula Johansson. Lokalene lå på Kana (nåværende Kana Barnehage). To år senere startet Rudolf Steinerskolen i Hurum opp i det samme huset, i sokkeletasjen. I 1989 var det blitt for trangt der, og skolen og barnehagen flyttet sammen til Holtebrekk på Klokkarstua, i det gamle sykehjemmet fra 1913. Barnehagen hadde én avdeling i 2. etasje på skolebygget, med en lang rampe ned til et stort lekeområde.

I 1997 utvidet barnehagen med en avdeling til. Dette skjedde i forbindelse med vedtaket om skolestart for 6-åringer. Steinerskolene i Norge fikk dispensasjon til å beholde 1.-klasse i barnehagen, og slik fikk skolen og barnehagen midler til utvidelse. Avdelingene fikk navnene Tyttebær og Blåbær, med 18 barn fra 3 til 7 år på hver avdeling. Samtidig byttet barnehagen navn til Askeladden Steinerbarnehage.

Foreldre og ansatte nedla utallige dugnadstimer for å få bygget ny barnehage - og endelig - i august 2007 flyttet Askeladden inn i egne lokaler nede på bakken. Askeladden holder nå til i miljøvennlige og barnevennlige lokaler. Samtidig med flyttingen åpnet vi en småbarnsavdeling med 12 plasser (1-3 år) – Bjørnebær.

Januar 2011 utvidet vi igjen, denne gang i etasjen *under* de andre avdelingene. Skolens sal ble bygget om til en hyggelig storbarnsavdeling med god plass til 18 barn – Solbær. Høsten 2011 sto ny inngang og garderobe ferdig, sammen med et ekstra rom – Hagestuen. Hagestuen brukes nå som klasserom for 1. klasse.

Askeladden har hatt et nært samarbeid med Holtebrekk Familiebarnehage helt siden dens oppstart i 1996. Familiebarnehagen har 8 plasser til barn i alderen 1-3 år. I januar 2013 ble Holtebrekk Familiebarnehage lagt inn under Askeladden Steinerbarnehage, samarbeidet ble formalisert.